

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Član 1.

U Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Sl. glasnik RS“ br. 107/05, 72/09 - dr. zakon, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13 - dr. zakon, 93/14), u članu 11. stav 2. posle tačke 2) dodaje se nova tačka 2a) koja glasi:

„2a) nezaposleno radnoaktivno stanovništvo, poljoprivrednike i neformalni sektor starosti od 15 do 65 godina;

Član 2.

U članu 14. tačke 2. i 9. se brišu.

Član 3.

U članu 102. stav 2. tačka 2) menja se i glasi:

2) „Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika specifičnih delatnosti;”

Član 4.

U članu 104. stav 1. i 2. iza reči: „Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika“ dodaju se reči: „specifičnih delatnosti“.

Član 5.

U članu 124. posle stava 1. dodaje se novi stav 1a. koji glasi:

„Izuzetno, grad, a u kome se nalazi sedište univerziteta, može za teritoriju statističkog regiona, osnovati Institut za medicinu rada.“

Član 6.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti sadržan je u članu 97. Ustava Republike Srbije, prema kojem Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje sistem u oblastima zdravstva, socijalne zaštite, boračke i invalidske zaštite, brige o deci i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju u skladu s Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Shodno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kao sistemskom zakonu, društvena briga za zdravlje, pod jednakim uslovima, na teritoriji Republike ostvaruje se obezbeđivanjem zdravstvene zaštite grupacija stanovništva koje su izložene povećanom riziku oboljevanja, zdravstvenom zaštitom lica u vezi sa sprečavanjem, suzbijanjem, ranim otkrivanjem i lečenjem bolesti od većeg socijalno-medicinskog značaja, kao i zdravstvenom zaštitom socijalno ugroženog stanovništva, te da zdravstvena zaštita obuhvata stanovništvo razvrstano u 16 kategorija. U ovom delu zakon sadrži nedostatak jer ne obuhvata nezaposleno radnoaktivno stanovništvo, poljoprivrednike i neformalni sektor starosti od 15 do 65 godina.

Zbog navedenih razloga, a polazeći od relevantnih ustavnih načela o Republici Srbiji kao državi socijalne pravde, jednakih prava i jednake dostupnosti sistemu zdravstvene zaštite, neophodno je proširiti krug lica koje obuhvata zdravstvena zaštita, konkretno – nezaposlenih lica, nezaposlenog radnoaktivnog stanovništva, poljoprivrednika kao i lica radno angažovanih u neformalnom sektoru starosti od 15 do 65 godina.

Postojeće zakonsko rešenje u pogledu Društvene brige za zdravlje na nivou poslodavca predviđa da Poslodavac organizuje i obezbeđuje iz svojih sredstava zdravstvenu zaštitu zaposlenih radi stvaranja uslova za zdravstveno odgovorno ponašanje i zaštitu zdravlja na radnom mestu zaposlenog, koja obuhvata, između ostalog i sprovođenje mera za sprečavanje i rano otkrivanje profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom i sprečavanje povreda na radu kao i preventivne preglede zaposlenih (prethodne, periodične, kontrolne i ciljane preglede) u zavisnosti od pola, uzrasta i uslova rada, kao i pojavu profesionalnih bolesti, povreda na radu i hroničnih bolesti.

Smatramo da je ovakvo rešenje nefunkcionalno, teško sprovodivo, te da ovaj aspekt društvene brige za zdravlje treba izmestiti sa nivoa poslodavca na nivo službe Medicine rada.

Takođe je, prema mišljenju predlagača potrebno intervenisati na član 102. zakona tako što bi se Zavod, polazeći od toga da je on zdravstvena ustanova koja obavlja zdravstvenu delatnost na primarnom nivou i sprovodi zdravstvenu zaštitu pojedinih grupacija stanovništva, odnosno zdravstvenu delatnost iz pojedine oblasti zdravstvene zaštite osniva i kao Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika specifičnih delatnosti (železnica, MUP, vazduhoplovstvo).

Što se tiče teritorijalnog principa organizovanja zdravstvene zaštite, smatramo da je neophodno normirati da grad u kome postoji sedište univerziteta, može za teritoriju statističkog regiona osnovati Institut za medicinu rada. Ovime se postiže efikasniji sistem organizacije zdravstvenih ustanova i ostavriavanje zakonske uloge i poslova ovih institucija.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. propisuje se da zdravstvena zaštita obuhvata i sledeće kategorije: nezaposleno radnoaktivno stanovništvo, poljoprivrednike i neformalni sektor starosti od 15 do 65 godina;

Članom 2. brišu se odredbe prema kojima Poslodavac organizuje i obezbeđuje iz svojih sredstava zdravstvenu zaštitu zaposlenih u pogledu sprovođenja mera za sprečavanje i rano otkrivanje profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom i sprečavanje povreda na radu kao preventivnih pregleda zaposlenih (prethodne, periodične, kontrolne i ciljane preglede) u zavisnosti od pola, uzrasta i uslova rada, kao i pojavu profesionalnih bolesti, povreda na radu i hroničnih bolesti, budući da ovaj vid zdravstvene zaštite treba izmestiti u sektor službe Medicine rada.

Članom 3. predlaže se da se Zavod osniva i kao Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika specifičnih delatnosti.

Član 4. predstavlja usklađivanje sa članom 3. Predloga zakona.

Član 5. propisuje da izuzetno, grad u kome se nalazi sedište univerziteta, može za teritoriju statističkog regiona, osnovati Institut za medicinu rada.

Član 6. propisuje stupanje na snagu ovog zakona.

IV. ANALIZA EFEKATA PROPISA

Zakonom se stvaraju uslovi koji će obezbediti se veći stepen i efikasnost u procesu preventivne zdravstvene zaštite pojedinih kategorija osiguranika, proširiće se krug lica koje obuhvata zdravstvena zaštita, konkretno – nezaposlenih lica, nezaposlenog radnoaktivnog stanovništva, poljoprivrednika kao i lica radno angažovanih u neformalnom sektoru starosti od 15 do 65 godina.

U sferi društvene brige za zdravlje na nivou poslodavca, prenosom ovih poslova na službu Medicine rada, efikasnije će se ostvariti zaštita zaposlenih radi stvaranja uslova za zdravstveno odgovorno ponašanje i zaštitu zdravlja na radnom mestu zaposlenog, a naročito sprovođenje mera za sprečavanje i rano otkrivanje profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom i sprečavanje povreda na radu kao i preventivne preglede zaposlenih (prethodne, periodične, kontrolne i ciljane preglede) u zavisnosti od pola, uzrasta i uslova rada, kao i pojavu profesionalnih bolesti, povreda na radu i hroničnih bolesti.

Zakon će omogućiti da se osnivanjem Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika specifičnih delatnosti, ostvariti veći stepen zdravstvene zaštite označenih kategorija.

Novelacijom u pogledu teritorijalnog modela organizovanja zdravstvenih institucija ostvariće se efikasniji sistem organizovanjem Instituta za medicinu rada.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

VI. PREGLED ODREDBA VAŽEĆEG PROPISA KOJE SE MENJAJU

Član 11.

Društvena briga za zdravlje, pod jednakim uslovima, na teritoriji Republike ostvaruje se obezbeđivanjem zdravstvene zaštite grupacija stanovništva koje su izložene povećanom riziku oboljevanja, zdravstvenom zaštitom lica u vezi sa sprečavanjem, suzbijanjem, ranim otkrivanjem i lečenjem bolesti od većeg socijalno-medicinskog značaja, kao i zdravstvenom zaštitom socijalno ugroženog stanovništva.

Zdravstvena zaštita iz stava 1. ovog člana obuhvata:

1) decu do navršenih 18 godina života, školsku decu i studente do kraja propisanog školovanja, a najkasnije do 26 godina života, u skladu sa zakonom;

2) žene u vezi sa planiranjem porodice, kao i u toku trudnoće, porođaja i materinstva do 12 meseci nakon porođaja;

2A) NEZAPOSLENO RADNOAKTIVNO STANOVNIŠTVO, POLJOPRIVREDNIKE I NEFORMALNI SEKTOR STAROSTI OD 15 DO 65 GODINA;

3) lica starija od 65 godina života;

4) osobe sa invaliditetom i mentalno nedovoljno razvijena lica;

5) lica koja boluju od HIV infekcije ili drugih zaraznih bolesti koje su utvrđene posebnim zakonom kojim se uređuje oblast zaštite stanovništva od zaraznih bolesti, malignih bolesti, hemofilije, šećerne bolesti, psihoze, epilepsije, multiple skleroze, lica u terminalnoj fazi hronične bubrežne insuficijencije, cistične fibroze, sistemske autoimune bolesti, reumatske groznice, bolesti zavisnosti, obolela odnosno povređena lica u vezi sa pružanjem hitne medicinske pomoći, lica obolela od retkih bolesti, kao i zdravstvenu zaštitu u vezi sa davanjem i primanjem tkiva i organa;

6) monahe i monahinje;

7) materijalno neobezbeđena lica koja primaju materijalno obezbeđenje po propisima o socijalnoj zaštiti i zaštiti boraca, vojnih i civilnih invalida rata, kao i članove njihovih porodica ako nisu zdravstveno osigurani;

8) korisnike stalnih novčanih pomoći po propisima o socijalnoj zaštiti kao i pomoći za smeštaj u ustanove socijalne zaštite ili u druge porodice;

9) nezaposlena lica i druge kategorije socijalno ugroženih lica čiji su mesečni prihodi ispod prihoda utvrđenih u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstveno osiguranje;

10) korisnike pomoći članova porodice čiji je hranilac na odsluženju vojnog roka;

11) lica romske nacionalnosti koja zbog tradicionalnog načina života nemaju stalno prebivalište, odnosno boravište u Republici;

12) žrtve nasilja u porodici;

13) žrtve trgovine ljudima;

14) lica kojima se obezbeđuje obavezna imunizacija u skladu sa propisima kojima se uređuje zdravstvena zaštita stanovništva od zaraznih bolesti;

15) lica kojima se obezbeđuju ciljani preventivni pregledi, odnosno skrining, prema odgovarajućim republičkim programima;

16) samohrane roditelje sa decom do sedam godina života, čiji su mesečni prihodi ispod prihoda utvrđenih u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstveno osiguranje.

Vlada Republike Srbije (u daljem tekstu: Vlada) uređuje sadržaj i obim, način i postupak, kao i uslove za ostvarivanje zdravstvene zaštite lica iz stava 2. ovog člana, ako zakonom nije drukčije uređeno.

Društvena briga za zdravlje na nivou poslodavca

Član 14.

Poslodavac organizuje i obezbeđuje iz svojih sredstava zdravstvenu zaštitu zaposlenih radi stvaranja uslova za zdravstveno odgovorno ponašanje i zaštitu zdravlja na radnom mestu zaposlenog, koja obuhvata najmanje:

1) lekarske preglede radi utvrđivanja sposobnosti za rad po nalogu poslodavca;

~~2) sprovođenje mera za sprečavanje i rano otkrivanje profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom i sprečavanje povreda na radu;~~

~~3) preventivne preglede zaposlenih (prethodne, periodične, kontrolne i ciljane preglede) u zavisnosti od pola, uzrasta i uslova rada, kao i pojavu profesionalnih bolesti, povreda na radu i hroničnih bolesti;~~

4) preglede zaposlenih koji se obavezno sprovode radi zaštite životne i radne sredine, radi zaštite zaposlenih od zaraznih bolesti u skladu sa propisima kojima je uređena oblast zaštite stanovništva od zaraznih bolesti, zaštite potrošača, odnosno korisnika i druge obavezne zdravstvene preglede, u skladu sa zakonom;

5) upoznavanje zaposlenih sa zdravstvenim merama zaštite na radu i njihovo obrazovanje u vezi sa specifičnim uslovima, kao i na korišćenje ličnih i kolektivnih zaštitnih sredstava;

6) obezbeđivanje sanitarno-tehničkih i higijenskih uslova (sanitarnih uslova) u objektima pod sanitarnim nadzorom i drugim objektima u kojima se obavlja delatnost od javnog interesa u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast sanitarnog nadzora, kao i obezbeđivanje i sprovođenje opštih mera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast zaštite stanovništva od zaraznih bolesti;

7) druge preventivne mere (neobavezne vakcinacije, neobavezni sistematski pregledi), u skladu sa opštim aktom poslodavca;

8) praćenje uslova rada i bezbednosti na radu, kao i procene profesionalnih rizika u cilju unapređivanja uslova rada i ergonomskih mera, prilagođavanjem rada psihofiziološkim sposobnostima zaposlenih;

9) praćenje oboljevanja, povređivanja, odsutnosti sa posla i smrtnosti, posebno od profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom, povreda na radu i drugih zdravstvenih oštećenja koja utiču na privremenu ili trajnu izmenu radne sposobnosti;

10) učešće u organizaciji režima rada i odmora zaposlenih, kao i u proceni nove opreme i novih tehnologija sa zdravstvenog i ergonomskeg stanovišta;

11) sprovođenje mera za unapređivanje zdravlja radnika izloženih zdravstvenim rizicima u toku procesa rada, uključujući i ocenjivanje i upućivanje radnika zaposlenih na posebno teškim i rizičnim poslovima na zdravstveno-preventivne aktivnosti i odmor;

12) ukazivanje prve pomoći u slučaju povrede na radnom mestu i obezbeđivanje uslova za hitne medicinske intervencije.

Društvena briga za zdravlje na nivou poslodavca, u smislu stava 1. ovog člana, obuhvata i prethodne i periodične preglede radnika koji rade na radnim mestima sa povećanim rizikom, na način i po postupku utvrđenim propisima kojima se uređuje oblast bezbednosti i zdravlja na radu.

U obezbeđivanju društvene brige za zdravlje na nivou poslodavca, poslodavac je dužan da zaposlenima obezbedi i druge mere bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast bezbednosti i zdravlja na radu.

Član 102.

Zavod je zdravstvena ustanova koja obavlja zdravstvenu delatnost na primarnom nivou i sprovodi zdravstvenu zaštitu pojedinih grupacija stanovništva, odnosno zdravstvenu delatnost iz pojedine oblasti zdravstvene zaštite.

Zavod se osniva kao:

1) zavod za zdravstvenu zaštitu studenata;

~~2) zavod za zdravstvenu zaštitu radnika;~~

2) ZAVOD ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU RADNIKA SPECIFIČNIH DELATNOSTI;

3) zavod za hitnu medicinsku pomoć;

4) zavod za gerontologiju i palijativno zbrinjavanje;

5) zavod za stomatologiju;

- 6) zavod za plućne bolesti i tuberkulozu;
- 7) zavod za kožno-venerične bolesti.

Zavod iz stava 2. ovog člana može obavljati i specijalističko-konsultativnu delatnost.

Zavod u državnoj svojini iz stava 2. ovog člana može se osnovati samo na teritoriji na kojoj se nalazi sedište univerziteta koji u svom sastavu ima fakultet zdravstvene struke, u skladu sa Planom mreže.

Zavod iz stava 4. ovog člana osniva grad, osim Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika Ministarstva unutrašnjih poslova koji osniva Republika

Član 104.

Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika SPECIFIČNIH DELATNOSTI je zdravstvena ustanova u kojoj se obavlja zdravstvena zaštita i očuvanje zdravlja zaposlenih u bezbednoj i zdravoj radnoj sredini, obavljanjem delatnosti medicine rada.

U zavodu za zdravstvenu zaštitu radnika SPECIFIČNIH DELATNOSTI može se obavljati i preventivna i kurativna zdravstvena delatnost iz oblasti opšte medicine, stomatologije, ginekologije, kao i specijalističko-konsultativna delatnost.

Poslodavac može za potrebe svojih zaposlenih osnovati ordinaciju medicine rada, koja obavlja poslove preventivne zdravstvene delatnosti u oblasti medicine rada.

Ministar propisuje uslove za osnivanje i početak rada i obavljanje delatnosti ordinacije medicine rada iz stava 3. ovog člana.

Zavod za medicinu rada

Član 124.

Zavod za medicinu rada za teritoriju Republike - osniva Republika.

1A IZUZETNO, GRAD, A U KOME SE NALAZI SEDIŠTE UNIVERZITETA, MOŽE ZA TERITORIJU STATISTIČKOG REGIONA, OSNOVATI INSTITUT ZA MEDICINU RADA

Zavod za medicinu rada iz stava 1. ovog člana je zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost iz oblasti medicine rada, odnosno zaštite zdravlja na radu, i to:

- 1) prati i proučava uslove rada, organizovanja i sprovođenja informacionog sistema prikupljanja podataka i praćenja epidemiološke situacije na teritoriji Republike u oblasti profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom i povredama na radu i predlaže mere za njihovo sprečavanje i smanjivanje;

- 2) planira, organizuje, sprovodi i evaluira mere, aktivnosti i postupke u oblasti zaštite zdravlja na radu, utvrđuje stručno-medicinske i doktrinarne stavove u oblasti medicine rada, promociju zdravlja na radu i pruža stručno-metodološku pomoć u njihovom sprovođenju;

- 3) unapređuje organizaciju i rad zdravstvenih ustanova u oblasti zaštite zdravlja na radu i koordinira njihov rad;

- 4) utvrđuje jedinstvenu metodologiju i postupke u programiranju, planiranju i sprovođenju mera preventivne zaštite radnika;

- 5) uvodi i ispituje nove zdravstvene tehnologije, kao i primenu novih metoda prevencije, dijagnostike, lečenja i rehabilitacije u oblasti medicine rada;

- 6) prati savremena dostignuća u oblasti organizacije medicine rada i predlaže zdravstvene standarde za unapređenje i razvoj;

- 7) izučava sve faktore profesionalnih rizika i vrši njihovu identifikaciju, kvalifikaciju i procenu;

- 8) vrši zdravstvene i druge preglede i merenja u vezi sa jonizirajućim i nejonizirajućim zračenjem u zdravstvenoj zaštiti, odnosno radiološku zdravstvenu zaštitu;

9) obavlja stručno-medicinske postupke i aktivnosti u vezi sa utvrđivanjem radnih mesta, poslova sa povećanim rizikom, odnosno poslova na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem;

10) predlaže i sprovodi preventivne lekarske preglede radnika koji rade na radnim mestima sa povećanim rizikom;

11) predlaže i primenjuje kriterijume za ocenu sposobnosti za upravljanje motornim vozilima;

12) ocenjuje radnu sposobnost obolelih od profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom, posledica povreda na radu i van rada, vrši ocenu radne i opšte životne sposobnosti, procenjuje telesno oštećenje i vrši druga veštačenja u vezi sa radnom sposobnošću zaposlenih;

12a) obavlja dijagnostiku i lečenje profesionalnih bolesti, subakutnih i hroničnih trovanja, bolesti u vezi s radom, kao i posledica povreda na radu;

13) obavlja druge poslove u oblasti zaštite zdravlja na radu, u skladu sa zakonom.

Zavod za medicinu rada obavlja i obrazovnu delatnost iz oblasti zaštite zdravlja na radu.

Osnivač može organizovati zavod za medicinu rada kao institut, ukoliko su ispunjeni uslovi propisani članom 116. ovog zakona.

**OBRAZAC IZJAVE O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA
EVROPSKE UNIJE**

1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa
Narodni poslanik dr Blagoje Bradić

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti
Law proposal on modifications and amendments to the Law on Health Care

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno sa odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum)

a) **Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu saržinu propisa**

/

b) **Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma**

/

v) **Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma**

/

g) **Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma**

/

d) **Veza sa Nacionalnim programom za integraciju Republike Srbije u Evropsku uniju**

/

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije

a) **Navođenje primarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima**

/

b) **Navođenje sekundarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima**

/

v) **Navođenje ostalih izvora prava EU i usklađenost sa njima**

Evropska povelja o pravima pacijenata iz Rima, 2002. godine

g) **Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost**

/

d) **Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije**

/

5. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost treba konstatovati tu činjenicu. U ovom slučaju nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa.

Ne postoje relevantni propisi Evropske unije sa kojima je potrebno uskladiti odredbe Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

/

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

Ne

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

Ne

Potpis rukovodioca organa organa državne uprave, odnosno drugog ovlašćenog predlagača propisa, datum i pečat

Beograd, 30. novembar 2015. godine

NARODNI POSLANIK

Blagoje Bradić